

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 P 271591 21 Rev
Banjaluka, 19.4.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice V.B. iz B., koju zastupa punomoćnik V.L., advokat iz B., protiv tužene T.G. iz B., koju zastupa punomoćnik R.P., advokat iz B., radi utvrđenja, vrijednost predmeta spora: 31.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužene izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 271591 20 Gž od 17.12.2020. godine, na sjednici održanoj dana 19.4.2022. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužiteljice za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 1.316,25 KM.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 271591 17 P od 24.01.2020. godine, utvrđeno je da je tužiteljica građenjem postala vanknjižni vlasnik dijela kuće - potkrovlja, sagrađene na k.č. br. 2118, upisane u list nepokretnosti broj: 375 k.o. P. 2, što predstavlja zasebnu imovinu tužiteljice koja se izdvaja iz ostavinske mase iza R.J., što je tužena dužna priznati i trpjeti da se tužiteljica upiše u javnim evidencijama kao suvlasnik na nekretninama upisanim u list nepokretnosti broj: 375 k.o. P. 2 sa 66/161 dijela. Stavom drugim iste presude utvrđeno je da ostavinsku masu iza umrlog R.J. iz B., čini 95/161 dijela nekretnina upisanih u list nepokretnosti broj: 375 k.o. P. 2. Obavezana je tužena da tužiteljici nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 8.602,50 KM.

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 271591 20 Gž od 17.12.2020. godine, žalba tužene je odbijena i prvostepena presuda potvrđena, te je odbijen i njen zahtjev za naknadu troškova sastava žalbe, kao i zahtjev tužiteljice za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu.

Blagovremenom revizijom tužena pobija drugostepenu odluku, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se revizija usvoji i osporena presuda ukine, te predmet vrati na ponovno suđenje, ili da se obje nižestepene presude preinače, tako da se odbije tužbeni zahtjev i tužiteljica obaveže da joj naknadi troškove postupka.

U odgovoru, tužiteljica pobija navode revizije i predlaže da se ista odbije, kao neosnovana.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora, saglasno činjeničnim navodima tužbe, je zahtjev tužiteljice da se utvrdi da je življenjem u zajednici sa ostaviocem, građenjem sopstvenim sredstvima i radom, doprinjela uvećanju njegove imovine pa da joj po tom osnovu pripada pravo na izdvajanje dijela (66/161) imovine koji odgovara tom doprinosu, što u naravi predstavlja potkrovlje kuće izgrađene na k.č. br. 2118, upisana u list nepokretnosti broj: 375 k.o. P. 2.

Kod takvog stanja stvari, suprotno tvrdnji revidentice, nije pogriješio (niti prekoračio tužbeni zahtjev) prvostepeni sud (a ni drugostepeni koju je podržao odluku prvostepenog suda) kada je sudio kao u izreci svoje presude.

U toku postupka koji je prethodio donošenju osporene presude, utvrđeno je: da su tužiteljica i tužena rođene sestre - kćerke ostavioca R.J., umrlog dana 03.4.2017. godine iza kojeg je vođen i prekinut ostavinski postupak, te je tužiteljica, rješenjem Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 O 260667 17 O od 06.10.2017. godine, zbog spora o obimu ostavinske imovine, upućena na parnicu radi utvrđivanja da joj pripada veći dio nepokretnosti po osnovu ulaganja u kuću koja je predmet ostavine; da je tužiteljica (do izgradnje stana u potkrovlju) živjela u zajednici sa ostaviocem i majkom V., te suprugom D.B. i njihovom djecom; da tužena nije živjela u toj zajednici, nego je odrasla i živjela kod bake, R.R.

Dalje je utvrđeno da je parcelu, na kojoj je izgrađena predmetna kuća, kupio najprije B.J. od V.M., pa je istu prodao R.J. (ocu parničnik stranaka), ali kako se ista vodila kao društvena svojina (po osnovu izvršene nacionalizacije 1975. godine) ti kupoprodajni ugovori nisu bili provedeni u odgovarajućim javnim evidencijama, nego je V.M. (prvi prodavac) bio upisan sa pravom korištenja, a B.J., kao posjednik predmetne parcele, slijedom čega su, kada su se stekli uslovi i pravo korištenja transformisano u pravo svojine, ova lica zaključili, notarski obrađen, ugovor o kupoprodaji nepokretnosti broj: ... od 24.08.2016. godine, temeljem kojeg je, prema nalazu vještaka geometra, otac stranaka upisan kao vlasnik i posjednik kupljene nekretnine sada označene kao k.č. br. 2118 gradilište, ostali objekti bez odobrenja za građenje površine 9 m² i njiva 5, klase površine 589 m², upisane u list nepokretnosti broj: 375 k.o. P., kao jedinstvenu zemljišno knjižnu evidenciju, koja je (katastar nepokretnosti) stupila na snagu 22.11.2018. godine.

Nije sporno da su roditelji parničnik stranaka na kupljenom zemljištu, bez odobrenja za građenje, izgradili kuću 1984. godine, čiji tavanski dio je dograđen i preuređen u stambeni prostor (koji je predmet spora) u periodu od 2006. do 2010. godine. Zato se kod Odjeljenja ...Grada B. vodi postupak za legalizaciju predmetnog stambenog objekta. Prema nalazu vještaka geodetske struke, udio potkrovlja u odnosu na cijeli stambeni objekat i zemljište, iznosi 66/161 dijela. Na osnovu nalaza vještaka građevinske struke, utvrđeno je da ukupna vrijednost stambenog objekta sa zemljištem iznosi 116.843,00 KM, a vrijednost izgrađenog potkrovlja u odnosu na vrijednost cijele kuće i vrijednost zemljišta iznosi približno 35%, odnosno da potkrovlje učestvuje u vrijednosti cijele nekretnine sa 3/7 dijela (što se bitno ne razlikuje od onoga što je našao i vještak geometar), te da stan u potkrovlju predstavlja zasebnu stambenu jedinicu, sa posebnim ulazom.

Imajući u vidu naprijed utvrđene činjenice, cijeneći iskaze saslušanih svjedoka, koji su potvrdili navode tužiteljice da su ona i njen suprug, uz suglasnost roditelja, svojim sredstvima gradili stan u potkrovlju, za sebe i svoju djecu, kao i navode samih stranaka, te druge izvedene

dokaze – nižestepeni sudovi usvajaju tužbeni zahtjev uz obrazloženje da je tužiteljica na taj način uvećala imovinu ostavioca pa da ima pravo na izdvajanje pripadajućeg dijela, saglasno odredbi člana 37. stav 1. Zakona o nasljeđivanju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 1/09, 55/09 i 91/16 – u daljem tekstu: ZN), a drugostepeni sud i da je na taj način, građenjem stekla pravo svojine na stanu u potkrovlju kao samostalnoj stambenoj jedinici, temeljem odredbe člana 24. stav 1. Zakona o osnovnim svojinsko pravnim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 6/80 i 36/90, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 38/03: u daljem tekstu ZOSPO) koji je bio na snazi u vrijeme građenja.

Odluke nižestepeni sudova su pravilne. Njihova obrazloženja su argumentovana, jasna i logična, pa ih u svemu prihvata i ovaj sud.

Prvostepeni sud je, suprotno tvrdnji revizije, u obrazloženju svoje odluke svestrano razmotrio izvedene dokaze, analizirajući ih svaki za sebe i dovodeći ih u međusobnu vezu, upravo kako propisuje odredba člana 8. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13-u daljem tekstu: ZPP). Dokaze je ocjenio prema slobodnom ubjeđenju, kakvu ocjenu navodi revizije - kojima se pokušavaju drugačije ocijeniti pojedini dokazi - ne dovode u ozbiljnu sumnju.

Drugostepeni sud je, rješavajući o žalbi tužene, u smislu odredbe člana 231. ZPP, također analizirao sve izvedene dokaze i složio se sa načinom kako ih je ocijenio prvostepeni sud. Svoju odluku je, suprotno revizionim tvrdnjama, obrazložio jasnim i argumentovanim razlozima (član 191. stav 4. ZPP), dajući odgovore na sve relevantne žalbene prigovore (član 231. ZPP).

Nižestepene presude su zasnovane na činjenicama koje nisu dovedene u sumnju revizionim navodima, niti se saglasno odredbi člana 240. stav 2. ZPP, mogu osporavati u postupku po reviziji. Pravilno su utemeljene na relevantnim odredbama materijalnog prava koje karakterišu međusobni odnos parničnih stranaka i odnos prema zajedničkom pretku (ocu, kao ostaviocu) u vezi sa predmetnom imovinom.

Prema tome, ne stoje tvrdnje revidentice, da su pri donošenju pobijane odluke povrijeđene odredbe ZPP, niti da je pogrešno primjenjeno materijalno pravo. Zato je odlučeno kao u izreci na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Nije pogriješio prvostepeni sud kada je svoju odluku utemeljio na sadržaju odredbe člana 37. stav 1. ZN kojom je propisano da ostaviočevi potomci koji su živjeli u zajednici sa njim i svojim radom, zaradom ili mu na drugi način pomagali u privređivanju, imaju pravo zahtjevati da im se iz zaostavštine izdvoji dio koji odgovara njihovom doprinosu u povećanju vrijednosti njegove imovine.

Nije sporno da je tužiteljica živjela u zajednici sa ostaviocem. Svi saslušani svjedoci su potvrdili njenu tvrdnju da su ona i suprug gradili potkrovlje kako bi riješili svoje stambeno pitanje i da se ostavilac, a ni majka parničnih stranaka, nisu tome protivili. Ni tužena ne tvrdi da su se roditelji tome protivili, nego samo ističe da tužiteljica nije dokazala da su bili saglasni da tužiteljica gradi za sebe stan na tavanskom prostoru. Tužiteljica, istina, nije imala od roditelja takvu pismenu saglasnost, ali iz svih provedenih dokaza i okolnosti koje su vladale u vrijeme izgradnje, proizlazi da je upravo bilo tako. Naime, i svjedok R.R. (baka parničnih stranaka), na čiji iskaz se poziva revidentica, je istakla da su njena kćerka i zet (roditelji parničnih stranaka) „pomagali u izgradnji stana u mansardi“ i da joj je kćerka rekla da su tužiteljici „dali 4.000,00 KM u zajam“ za tu izgradnju, od čega im je vraćena polovina, pa i to upućuje na zaključak da je dogovor (koji, prema stanovištu dugogodišnje sudske prakse, jer se radi o najbližim srođnicima, nije morao biti u pismenom obliku) bio da se stan u potkrovlju gradi za tužiteljicu i njenu porodicu. Zato, čak i pod uslovom da su roditelji pomagali u izgradnji tog stana (a nema

dokaza da su oni ulagali sredstva) nema mjesta računanju njihovog doprinosa u toj izgradnji, kako to hoće revidentica, bez obzira što je u pokrivanju kuće iskorišten i jedan dio starog crijepa i što su tužiteljica i njena porodica živjeli u zajedničkom domaćinstvu sa roditeljima, zbog čega, uostalom, i ima mjesta primjeni odredbe člana 37. ZN. Konačno, takav dogovor je i faktički realizovan, pa je tužiteljica, sa porodicom, nakon završetka radova u potkrovlju, preselila u novosagrađeni dio. Kasnije je izvodila radove na cijeloj kući (stavljanjem fasade, 2015. i 2016. godine), saglasno svojim finansijskim mogućnostima, koje očigledno nisu bile značajne, zbog čega je izgradnja potkrovlja i trajala od 2006. do 2010. godine.

Da je tužiteljica, sa suprugom finansirala izgradnju stana u potkrovlju, dokazuje i okolnost da su dizali namjenske kredite, upravo za izgradnju predmetnog stana, a da su se roditelji sa takvim njihovim djelovanjem saglasili, dokazuje i iskaz svjedoka M.J. (komšije) koji je pomagao u izvođenju radova, kojeg je majka parničnih stranaka molila da bude žirant za kredit suprugu tužiteljice objašnjavajući da mu je kredit potreban za izgradnju stana u potkrovlju.

I okolnost da je sve aktivnosti oko zaključenja naprijed navedenog kupoprodajnog ugovora (2016. godine), na osnovu kojeg je konačno predmetno zemljište upisano kao vlasništvo i posjed oca parničnih stranaka, vodila tužiteljica, kao što je nastavila voditi aktivnosti i u vezi legalizacije cijelog stambenog objekta, što je sve potvrdila svjedokinja G.M. (pravni sljednik prodavca zemljišta, V.M.) takođe ukazuje na pravilnost zaključka da je svojim radom, djelovanjem i ulaganjima doprinjela uvećanju ostaviočeve imovine u vidu izgradnje posebne stambene jedinice na postojećem stambenom objektu.

Kod naprijed izloženog, okolnost da neki računi, koje je priložila tužiteljica kao dokaz da je kupovala građevinski materijal za izgradnju stana u potkrovlju, ne glase na njeno (ili suprugovo) ime, nije relevantna za odlučivanje, pogotovo kod činjenice, da ni treća lica (saslušani u svojstvu svjedoka), na koja glase neki od tih računa, nisu osporili činjenicu da su građevinski materijal nabavljali tužiteljica i njen suprug, te da su plaćali naknadu svjedocima koji su izvodili radove.

Predmetne nekretnine su sada upisane kao vlasništvo i posjed oca parničnih stranaka, slijedom čega okolnost (na kojoj insistira tužena) da su nekada bile upisane kao društvena svojina i da otac parničnih stranaka zbog toga nije mogao dati saglasnost tužiteljici za izgradnju potkrovlja, nije od uticaja na rješenje ovog spora i između ovih parničnih stranaka. Uostalom, nije on imao upisano bilo kakvo stvarnopravno ovlaštenje na predmetnom zemljištu ni u vrijeme izgradnje kuće (1984. godine). Prema tome, prihvatiti rezonovanje revidentice, značilo bi da ni otac parničnih stranaka nije mogao postati vlasnik, jer je gradio na zemljištu u društvenoj svojini, na kojem je pravo korištenja bilo upisano u korist trećeg lica, kakvo utvrđenje sigurno ne želi ni sama revidentica, koja se poziva na ove okolnosti.

Dakle, kako je, prema utvrđenom činjeničnom stanju, tužiteljica u vrijeme dogradnje stana u potkrovlju (koji u naravi predstavlja samostalnu stambenu jedinicu, kao poseban dio nepokretnosti - kuće u vanknjižnom vlasništvu) bila član porodičnog domaćinstva R. J. (oca) i gradnju izvršila uz njegovu suglasnost (kao vanknjižnog vlasnika kuće), te da je još za života oca parničnih stranaka (kako je naprijed rečeno), a prije presuđenja ovog spora, u odgovarajućim javnim evidencijama, izvršen upis prava svojine u njegovu korist, na zemljištu na kojem je objekat sagrađen, nije pogriješio ni drugostepeni sud kada je usvajanje tužbenog zahtjeva temeljio i na odredbi člana 24. stav 1. ZOSPO, koja govori o građenju na tuđem zemljištu.

Imajući u vidu naprijed izloženo, ni ostali revizioni navodi nisu mogli ishoditi drugačiju odluku.

Odbijen je zahtjev tužiteljice za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju, jer se ne radi o nužnom trošku koji ima u vidu odredba člana 387. stav 1. ZPP. Ovo tim prije što su u odgovoru uglavnom ponovljeni navodi koji su isticani i tokom postupka.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić